

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiuri 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Din prejudiciile preoțimii noastre.

De Dr. Gh. Comșa.

Prejudiciile, care pot fi raportate la împrejurările și starea în care se află preoțimea noastră, sunt de multe feluri. Putem vorbi despre prejudiciile, ce le au alții, — fie străini, fie de ai noștri, — față de preoțimea noastră, și putem vorbi de prejudiciile, care săpânesc chiar înimile multora dintre preoții nostri față de însăș chemarea lor. Concretizez în cele următoare unul din prejudiciile, care se țin de categoria a doua, amintită aici. Voi face deci încercarea să arăt, că preoțimea noastră însăș se poartă, — substrângând puținele excepții, — cu idei preconcepute față de sine.

Ca unul mai tiner într-unul din cler, totdeauna mi-a plăcut și îmi place să am ocaziune a putea sta la discuții cu frații preoți mai cu experiență. Multe, foarte multe au fost priilejurile, când preoți de ai nostri mi-au dat ocazie să le pot asculta sfaturile și totdeauna căutam atunci să le patrund în suflet, spre a le cunoaște lumea simțăminteelor, lumea gândurilor, care desigur ar trebui să aiba pecetea simțeniei în fiecare preot român. Și căutând aşa mereu, cu astfel de ocazii, mi-să dat odată, — fiind în discuție cu trei preoți, — să fac constatarea, că mulți dintre preoții nostri își pot ușor pierde duhul muncii, ca mantuitorii de suflete, fiind ei în acea lume de gândire, că să pornești cu cât de mare însuflețire, ca slujitor al bisericii, la noi cu începutul trebuie să deceptionezi, fiindcă ești prins de curentul neprincipios al celor stâni, care nu prea lipsesc pe nicăieri, pe unde munca e condiționată de concurarea fratească. Firește, mai ales în biserică e reclamată lucrarea împreună a celor chemeți, e deci evident și nici nu-i mirare, dacă ță-se strecoară ideea, că dacă chiar și în biserică sunt stări anormale, acelea pot da ca rezultat numai urmări dăunătoare.

Ideeza aceasta s'a strecurat în suflul multor preoți și m'am convins de existența ei chiar și după ce m'am provocat la manifestarea nepretextată a însuflețirii ce o au mulți și o am chiar și eu personal față de chemarea preoțească. Frații lor, preoții cei trei cu cari am conversat, susțineau teza, că zadarnică e toată însuflețirea pentru chemarea aceasta; o pot avea puțină vreme încă dela hirotonie, dar o pierzi pe nesimțite, din mai multe motive. Unul e, că nu-i nici o recunoștință; altul e, că nu numai că nu-i nici o recunoștință, dar binele și munca preotului se răsplătește chiar cu desconsiderare și ignorare conștientă, din partea chiar a factorilor, cari ar fi chemați să încurajeze apostolatul preotului român.

Am observat la acești frați preoți și acea nemulțumire și lacună, ce o

simțește cineva, când caută în ruptul capului pe oamenii cari să premeargă cu exemplul adevăratului preot în înțelesul cuvintelor lui Cristos și ne-aflându-i, — îl cuprinde deceptia. Toate aceste scăderi, constatăte de preoții menționați, fără de a fi specializate și confirmate cu dovezi, au înrădăcinat în mulți preoți de ai nostri păreră greșită, că nu-i posibil deci să fi adevărat preot între împrejurările noastre de azi, pentru că chiar să ai calitatele spre aceasta, împrejurările sunt neprielnice. Această idee preconcepță e atât de generalizată, încât abia dacă mai reclamă ceva justificare caracterul ei eronat. În acest ziar scrie, de sigur tot un frate din cler, (Nr. 15 a. c.) în articolul «Educația religioasă-morală a poporului», că «preoți, așa buni răi cum îi avem, sunt un dureros rezultat al mediului, al vremilor și al împrejurărilor în cari își fac anii de școală». Apoi de aici până dincolo, — și ajunge la o concluzie îndrăzneață, spunând, că creșterea religioasă-morală a credincioșilor nostri de aceea nu e așa de bună, fiindcă profesorii dela seminariile noastre ar avea o cultură defecuoasă! Prin această afirmație se mai ridică încă o acuză de pe umerii preoțimii noastre și se aruncă pe ai profesorilor seminariați. Oare nu e aceasta o idee preconcepță? Oare nu cuprinde indirect înțelesul, că dacă profesorii seminariați ar fi mai adânci și sufletește, ar fi și preoțimea mai la locul ei?

Dacă examinăm bine această afirmație și o comparăm cu părerile celor trei preoți ai discuției mele, găsim imediat înrudirea. Da, o găsim. Și unii și alții, cu orice pret intenționeză să înălțăre vina de pe preoțime și să o arunce pe alți factori. Să ne gândim apoi acum la aceia dintre preoții mai tineri, care pornesc cu însuflețire la muncă. Oare se edifică ei din astfel de păreri temerare? Oare nu am găsi un răspuns pentru a înălța astfel de preoții?? Elesne a o da pe panta împrejurărilor și a stărilor nefavorabile, dar nici odată nu ne-am întrebăt: pornit-am noi din convingere să devinem preoți? Muncitul-ne-am cu gândul, că eventual atragem asupra noastră vina cerului pentru viitoarea neglijare a chemării preoțești? Să ne întrebăm așa mai des, dar mai des, cât de mai multe ori. Atunci vom vedea, că cel ce a pășit din convingere pe cariera preoțească, acela nu se întreabă după exemple de urmat, căci avem ca exemplu veșnic pe Măntuitorul nostru Iisus Cristos.

Preotul conștiu și convins de roadele activității sale nu va alerga după cununa recunoștinții oamenilor, cari nici odată nu pot da măsura adevărată a recunoștinții, fiind preoccupați. Un astfel de preot nu va înceta să adevărat preot, nici când va fi desconsiderat, nici când îi vor lipsi încurajările. Apostolatul preotului român e un apostolat, care își are rădăcinile sale înfipte în convingerile

acelelor, cari au moștenit din părinți văpaia muncirii pentru neam și lege și astfel anii de seminar pot să alimețeze și măreasă văpaia iubirii de neam, înăscută în noi, dar nu o pot alimenta acolo, unde ea nu există și nu poate să existe în fiecare român în legătură cu dorința de a fi preot și cu aplicarea firească de a slugi neamului ca slujitor al altarului. Cu alte cuvinte, chemarea preoțească nu pe totii îi atrage, nu pe totii îi poate însufla. Și de aceea, ori cât de corepunzătoare se fie seminarile noastre, ele numai atunci vor avea rezultatul dorit, dacă vor primi întrînsele excluziv, dar exclusiv numai pe aceia, care din convingere intimă și sănătoasă s-au decis a lua darul preoției.

Dacă voim să fim preoți adevărați, trebuie să ne lăpădăm de orice prejudicii. Și în deosebi să ne desvălim unul altuia mai ales aceleia, care tradează note de pretenzivitate neîntemeiată. Să nu pretendem a ni se da recunoștință. Nu, mai ales în acestea vremuri, când atât de dispus e sufletul credincioșilor nostri spre primirea cuvântului lui Dumnezeu; și noi în loc de a ne face datoria cu toții, de multe ori avem o însemnatate, care mai mult stingherește în viața noastră, dacă nu căutăm în noi însăși lipsa adevăratei însuflări pentru chemarea preoțească. Aproape toți recunoaștem, că nu avem adevărată însuflărire ca preoți. Atât cazul cu cei trei frați preoți, cât și părerea emisă de un frate în acest ziar în numărul amintit, ne evidențiază, că și când la noi toți ar păși din dragoste pe cariera preoțească și ar avea puterile necesare pentru aplicarea dragostei aceleia, dar din motivele înșirute nu și manifestează acea dragoste.

Nimic n'ăș avea de observat, dacă de fapt așa ar sta lucrul, că la noi toți îmbrățișează chemarea preoțească din convingere, și dacă de fapt, în butul tuturor piedecilor, a lipsei de recunoștință, de exemple etc. — ar fi încercat să satisfacă întru totate chemării lor. Dar e știut, că nu toți vin din dragoste în cler și nu todeauna se luptă pentru ajungerea unui anumit scop nobil, dacă întimpină o greutate oare-care. Tocmai din acest motiv e bine, ca la constatarea scăderilor împreună cu activitatea preoțimii să se țină cont de faptul, că nu numai împrejurările, stările, nefavorabile, sunt cauzele răului. De multe ori noi le facem rele. De aceea e bine ca să ne gândim adânc asupra faptului, că împrejurările trec, se schimbă, vin vremuri și mai bune, dar entuziasmul preoțesc nu are nimic comun cu împrejurările. Cel ce din dragoste îmbrăță haina preoției, acela are entuziasm perpetuu pentru chemarea preoțească; acela nu va simți lipsa de recunoștință și nici odată nu va arunge să se plângă, că împrejurările sunt de vină.

Pe timpul lui Euripide, după ce apus strălucirea teatrului antic grec, un actor cu numele Kallipidés, — care

avea mare încredere în puterile sale artistice, dar în fond a mers prea departe cu arta dramatică, — la o ceremonie a văzut, că regele Spartei nu-l bagă în seamă și-i zise: Se vede că nu știi cine sunt eu! Regele Agesilaus i-a răspuns cum nu i-a plăcut, spunându-i, că da, știe cine este: cel ce a dus-o prea departe cu încrederea în sine!

Sunt convins, că ne vom strădui să muncim, dar nici odată nu vom întreba pe nimeni să ne spună cine suntem noi preoți români și că nu vom merge prea departe, crezând, că dacă împrejurările ar fi altele, — recunoștință, exemple, seminar model etc... — am fi alții în fapte! Cu așa ceva numai acei preoți se pot alină, care au îmbrățișat chemarea preoțească din dragoste curată.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui.

(Urmare).

V. Incepiturile monahismului apusean. Augustin.

In apus desvoltarea monahismului căt de în altă formă a decurs! E destul să aruncăm numai o privire asupra istoriei lui, pentru că îndată să descoperim deosebirile esențiale. Înțai, monahismul apusean a avut o adevărată istorie, și al doilea, monahismul apusean a creat o istorie, istoria bisericească și universală. Nu stă numai alătura de biserică și nu se consumă pe sine în asceza tainică și 'n speculație mistică, nu stă tocmai în mijlocul bisericii, ba alătura de papism a fost pe tot terenul cel mai puternic factor al istoriei bisericii catolice apuseene. Monahismul răsăritean îl putem descrie dela veacul al VI-lea, reforma de Clugny în veacul al XI-lea, ordurile cărătorilor cu pășirea lor în secolul 13-lea, înființarea societății lui Isus în secolul al 16-lea, aceastea sunt cele patru pietri fundamentale ale istoriei catolicismului apusean. Totdeauna monahismul a fost acela, care a salvat biserică, dacă a decăzut; a eliberat-o, dacă s'a laicizat; a apărat-o dacă o au atacat. A încălzit inimile reci, a înfrânat sufletele caprioase, a recăstigat iarăș poapele, care s'au instreinat de biserică. Și de aici se poate vedea, că în monahismul apusean trebuie să recunoaștem un factor bisericesc și cul-

Catolicismul roman arată în cursul desvoltării sale o înlanțuire continuă a reformelor vii și fiecare reformă e determinată de un nou grad al desvoltării monahismului. Înființarea ordinului Benedictinilor în veacul al VI-lea, reforma de Clugny în veacul al XI-lea, ordurile cărătorilor cu pășirea lor în secolul 13-lea, înființarea societății lui Isus în secolul al 16-lea, aceastea sunt cele patru pietri fundamentale ale istoriei catolicismului apusean. Totdeauna monahismul a fost acela, care a salvat biserică, dacă a decăzut; a eliberat-o, dacă s'a laicizat; a apărat-o dacă o au atacat. A încălzit inimile reci, a înfrânat sufletele caprioase, a recăstigat iarăș poapele, care s'au instreinat de biserică. Și de aici se poate vedea, că în monahismul apusean trebuie să recunoaștem un factor bisericesc și cul-

tural de prima ordine. Oare în ce chip a ajuns să fie aşa?

Din Răsărit monahismul s'a lătit la apus relative târziu și cu început; pentru că în apus nu l-a favorizat nici natura, nici cultura. Pe când la Răsărit pe la mijlocul veacului al patrulea s'a lătit deja pretutindinea, și precum aceasta o putem cu siguranță presupune, prin unele părți s'a născut independent de influențele egiptene, pe atunci în apus numai la sfârșitul acestui veac a prins rădăcină, ba adesea grăind, a fost importat dela Răsărit. Cei dintâi admiratori ai lui în apus au fost acei teologi, cari au cutreerat Egipetul și Syria și au fost cu «elini» în raporturile cele mai strânse, ca Rufin și Ieronim. Au început să inflorească mănăstiri, mai ales în Gallia-sudică; dar sub înrăurire răsăriteană, iar în biserică apuseană monahismul a dat îndată de împotrivire rezolută, câtă vreme de așa ceva abia dacă auzim ceva în Răsărit. Trebuie să citem scările lui Sulpici Sever (circa pe la 400), ca să putem cunoaște în mijlocul căror atacuri a biruit monahismul în Gallia și Hispania. Episcopii, laicii cu puțină lipsă, aproape așa s'au purtat cu monahii ca și cu maniheii. Dar împotrivirea a amuțit în curând; nu este mult opinia dominantă și în apus a venit în ajutorul monahismului și numele, mai înainte ocărât a lui Martin de Tours, al bravului sfânt, nu peste mult a devenit sărbătorit. Acesta, monahismul, a câștigat drept de cetățenie încă înainte de ce a început marele Augustin să muncească în favorul vieții celei nouă. S'a întărit în viitorul migrării popoarelor.

Idealul monahal la răsărit și la apus a fost identic în trăsăturile lui fundamentale și vreme de o mie de ani și rămas același: aprofundare în Dumnezeu și ascenză severă. Mai ales virginitatea era considerată ca cea mai prețioasă condiție primordială a vieții conșințite lui Dumnezeu; căci doar unii o priveau cu dinadinsul ca pe o cvintesență a moralului creștin. Anahoreții egipteni erau considerați în tot timpul și în apus ca părinți și exemple ale vieții creștine adevărate, — doar faptele lor n'au putut fi întunecate de ale Sf-tului Martin, — și istorisirile privitoare la ei în cursul mai multor veacuri de om, au îndeplinit o misiune tainică în Italia, Gallia, Germania, ba până la partea de dincolo a canalului Angliei și în insula verde. Si cu toate acestea au existat deja în veacul al cincilea factorii, cari mai târziu au împrumutat monahismului apusean cu totul tot altă importanță, cari i-au dat o istorie. Numai în mod secundar indigitez, că condițiunile climei apuseene în mod inomis au impuls monahismului în parte altfel de vieță, — «edacitas in Graecis gula est, in Gallis natura», făcuse observarea un patron străvechiu al monahismului apusean. Dar chiar și abstragând dela aceasta, — desvoltarea internă a creștinismului deja de pe vremea lui Tertullian, dela sfârșitul veacului al doilea, în Apus a luat altă direcție, ca în Răsărit. Au ajuns pe planul întâi nu numai creștini practice religioane, care se referă la pocăință, iertarea păcatelor și la instituțiile bisericești, dar n'au lăsat pradă cu una cu două nici nădejdile vechi ce le-au nutrit pentru minunata împăratie universală a lui Cristos, speculațiilor teologice spălăcile ale Răsăritului. La acestea au luat parte numai dela distanță. Biserica apuseană a păstrat icoana bisericii lui Cristos în așa numitele fantazii hiliastice, și aceste fantazii au trebuit să fie cu atât mai prețioase, cu cât mai vârtoș s'au desbrăcat de ele, în opozitie cu montanismul, iar perspectiva realizării prea de timpuriu a nădejdilor s'a parificat dela sine. În opozitie cu mo-

nahismul oriental și monahismul apusean, cu alte cuvinte cel optic, a păstrat un element apocaliptic-hiliastic, care de sine înțeles adeseori a stat ascuns pe multă vreme, dar în răsărit și-a făcut apariția în momente critice. (Va urma).

Fondul orfelinatului.

Afară de sumele publicate în numărul 12 al ziarului nostru au mai intrat la cassa arhiepiscopală pe seama fondului orfelinatului gr. or. român din Sibiu sumele următoare:

Petru Borțun, magistru silvic	50-
Dr. Victor Roth, medic, Sibiu	25-
Vasile Gan, protopop, Ofenbaia, în loc de cunună pe scrierii mitropolitului Mețian	10-
Părinții dăruiesc în memoria tinăruilui erou, mort pe câmpul de luptă, Atanasie Bucur	20-
Dr. N. Ittu, medic, în loc de cunună pe scrierii Arhiepiscopului Ioan Mețianu	20-
Reuniunea de înmormântare din Satulung	50-
Valeriu Pană, învățător, Zărnești în loc de cunună pe scrierii Mitropolitului Mețianu	40-
Stefan Ș. Garoi, învățător, Zărnești	40-
Ioan Sperchez	20-
Toma Bucșa, Chitid	45-
G. D. Gogu, învățător Bâlteni județ Prahova	388-
Theodor G. Rosetti, București	2,000-
Lazar Triteanu as. cons. Sibiu	200-
Dna. Veturia Triteanu, 1/2 venitul dela 2 reprezentări date în Ianuarie 1916	700-
Gheorghe Stăneasa, înv. pen. în Gușterița	100-
Dr. Ioan Matei, ref. școl. Sibiu	70-
Aron Pușcariu, înv. Brețcu	40-
Vasile Basarabă, înv. Vaideiu	100-
Nicolae Șerb înv. Poiana	10-
Ioan Pușcariu înv. Sohodol bis. v.	5-
Ioan Vițălariu înv. Poplaca	10-
Ieronim Puia înv. Miercurea	10-
Gheorghe Nariță înv. Vidra de sus	20-
Vasile Nossa înv. Rachiș	10-
Colecta din Șmig	4-
Col. din Șelimbăr, între cari par. Nic. Vlad cu 10·40 cor.	26·70
Col. din Șura Mare, între cari Andrei Milea par. 20 cor. Ioan Opris înv. 15 cor.	83·44
Colecta din Căciușor, între cari Ioan Manica paroh 10 cor.	21·60
Col. din Șard	18·10
Col. Bâncii Poporale din Birchis, între cari: Banca poporala 25 cor.	75-
Traian Barbu as. cons. 10 cor.	60·50
Rambansky Pál notar 10 cor.	6·00
Colecta din Bendorf; biserică 10 cor. și Societatea de 3 hotără 10 c.	2·90
Col. din Panc	56·10
Col. din fil. Săliște	106·48
Col. din Copșa Mică, la care contribue fondul Reuniunii femeilor cu 32 cor.	100·22
Col. din Șirnea, Bran, între alii: Ioan Budu paroh 10 cor. Biserica gr. or. 10 cor. Școala conf. 5 c.	54-
Col. din Jibert, tractul Cohalm, între alii: Ioan Blaga par. 15 cor.	32·10
Ioan Borcoman ep. 10 cor. Ioan Buta învățător 10 cor. Moise Buta învățător 10 cor.	250-
Col. din Sâmbăta Inferioară	100-
Col. din Voila, între cari: George Vasu par. 10 cor. George Vasu sen. 5 cor.	200·30
Col. din Bogatu Rom. tractul Mercurea, Teodor Gândilă 5·68 cor.	219·22
Ioan Morariu par. 20·92 cor.	160·48
Ioan Mărginean par. gr. cat. 20	119·08
Col. din Nasna, tractul M. Oșorhei	
Ioan Maloș par. 12·86 cor. Dumitru Halmu 5 cor.	
Col. din Covasna, la care a contribuit parohul Nicolae Mania 5 cor. Ioan G. Manole 5 cor.	
Col. protop. Ioachim Muntean din Agnita: Ioachim Muntean protop. 100 cor. Maria Muntean soția prot. 50— Dr. Simeon Chețian, adv. 20— Dela o producție la hramul scolii 26·22 Institutul «Frăția» 10— Ioachim Păru preot 8— Dr. Ioan Saltelechi, cand. de adv. 5—	
Colecta din Bungard: T. Modran par. 10 cor. A. Modran înv. 5 cor. Aurelia Săvoiu înv. 10 cor. Dregan Nicolae 5 cor. Toma Ciocă 5 cor. etc.	
Col. din Cristian, tractul Sibiu: Const. Moldovan par. 20— Biserica gr. ort. 20— Dr. Victor Mihu med. 10— etc . . .	

Col. din Viștea de Jos, între alii: Pavel Borzea par. 30— Nicolae Borzea casar 20— Ioan M. Șandru econ. 20— Istrate Făgărășianu. v. notar 10— Dionisie Grapă econ. 10— Paraschiva V. Șandru 10— Tovărășia de consum 10— G. Dionisie Stanca com 5— Gheorghe Borzea preot. 5— Haralampie Grapă 5— Galacteon Șofariu 5— Dumitru Tarog 5 cor.

Col. din Josani

Col. din Murăș-Oarba

Col. din Priciaz, tractul Orăștie, între cari Laurențiu Petrușesc 10 cor

Col. din Ajintiș, Romul Popa par. etc

Col. din Cincul-mare: Biserica 10 cor. Dr. Alex Vasu, adv. 10 cor.

Gheorghe Conta par. 10— Nicolae Mandoca 10— Ioan Stăngu 10— Nicolae Baștea 10— Gheorghe Mihu 10— Gr.

Martin com. 5— etc

Col. din Fănețe, tractul Cet. de peatră: Bis. gr. or. 50— Teodor Sovrea par. 30— Augustin Sovrea cap. 50— Ștefan Sabău 10— Ioan Botiș al Gavrila 10— Ioan Filip, notar 10— Tolcan Vasile 10— Timoteiu Robotin 10— Pavel Murășan al Demian 10— etc

(Va urma).

367—

36·34

20·24

47·70

57·74

206—

294·64

(Va urma).

Din zilele noastre.

Corespondență dela front.

După ce trece râul Bug, cale de vreo două zile pe jos către miază noapte, dai de pădurea Bialowieska și de locurile mociroase ale împăratiei rusești. Pe drum pănăcă incă nu ajunsem acolo, mă cuprins oarecare neliniște. Cum va fi pădurea aceea atât de mare? Cu greu vom putea trece locurile acele mociroase! Să ne fereasă Dumnezeu de ploii îndelunate, căci nici cu piciorul nu poti trece. Drumurile lipsesc, abia două căi strătăie, imensa pădure, dară noi trebuie să pătrundem, prin altă parte. Ori poate ne vom opri undeavă? Nu se știe ce ordin va veni.

Inzadar ne spargem capul noi, oamenii pitici, — conducătorii știu ce fac, și noi avem numai să-i ascultăm.

Rușii să opintă la Bug că puturădară cu ai noștri nu-i lucru de șagă. Ei trebuie să se retragă, cam douăzeci sau treizeci de kilometri, până la altă poziție. Era însă de admirat întreg modul lor de retragere. Rămâneau câteva zile în tranșee și băteau cu tunurile și cu puștile din greu când simțeau pe ai noștri, apoi dacă vedea, că nu mai pot ține piept, peste noapte se retragea repede infanteria și mai lăsă numai cavalerie în tranșee, care pe nerăsuflare avea să mai țină focul căteva ore, sau o noapte, ca în revărsatul zorilor să incalce și să fugă înapoi și ea. În această privință sunt meșteri ruși, numai cei îndreptățiti.

La miezuina pădurei seculare, unde să încep mociroale cele mari, se opriră rușii. Se întără cu șanțuri și cu tranșee și ne așteptau.

Regimentul nostru venea pe diferite cărări, tot mai aproape de dușman. Ziua era încă destul de mare, aveau soldații sporii la mers, și căldura nu-i supără, căci era pînă sfârșitul lunii lui August. Cu toate acestea obosseala de alergare vine și mai trebuie și căte un ceas de răsuflare. Abia să așezări ai noștri pe nășip, pe amândouă părțile drumului, după ce puseră puștile în piramidă, și se și auzi un zbărănat puternic în văzduh, părecă se apropia un automobil. Înainte pe drum nu să vedea nimic, nici un prav, și zbărănatul să auzea tot mai aproape. Sus, sus în înălțime să vedea un zburător cu mașina lui facând plimbări prin aer. Oare de-al nostru să fie? Nu să vede pe el crucea neagră. Ba parecă este și mai mare mașină, ca una cu noastră, și se zărește pe ea un cerc alb mare și în mijloc un punct negru. Cu ochiul să vede mai limpede. Că e văzduhul de mare, nu are alt loc, decât deasupra noastră să se plimbe roată, ca uliul, când zărește pe jos puii de găină.

Nu trece mult și ne trezim, cam la 200 de pași înapoi, cu trei detunări strajnice. Una după alta căzură bombele din aeroplani, pocniră și aruncări vîrtejuri de pământ în aer și stropiră în toate părțile. Din fericire ne-am ales numai cu spaimă. Acuma am știut hotărât, că aeroplani este al dușmanului și repede puseră toți mâna pe pușcă. Mitralierele pănăcă bații în pălmii le-au luat de pe cai, le întocmiră cu țevă în sus și pușcară toți soldații batalionului prim pe întrecute.

Sburătorul nu auzi cloctoul puștilor de jos. Dar efectul îl simți de bunăsă, căci cu iușă mare să depără în direcția rușilor. Mai incercă îci colete să facă confuzie în sirul soldaților, dară fără rezultat.

Pădurile seculare de brad și locurile mociroase nu mai erau departe. Șrapnele cu fum alb, ce să spărgeau în aer în calea noastră arătau, că dușmanul nu poate fi deparțe.

Artleria noastră își căută locul și intinse firul telefonic până la observator. Trei baterii deschisă focul și infanteria înaintă cu grije, așteptând vestile iscoadelelor. Trecu vre o jumătate de ceas și mai bine, eram prin pădure și iată, că începe pământul să joace sub picioare. O poenită cu stuf și cu rogoz se întinde de amândouă fârmurele părăului Raduhowka, care își strecoară a lene undele apelor sale.

Pionerii chibzuiau, cum să treacă mociroala. Pădurea era aproape și planul se făcu rapede. Dar lucrul înaintă greu. Trunchiuri de brad de 2 stânjeni de lungi așezați binisori unul lângă altul formără primul pod. Apoi tot așa să isprăvi al doilea, al treilea și patrulea pod, și soldații să strecuру unul către unul, muindu-și păpușii în apa neagră (cerna voda) până ce ajunseră pe o insulă, ca de acolo eșă tot așa să incerce înaintă. Dară aici mitralierele dușmanului zădărniciră înaintarea.

Iute apucăriă lopata; tăiau glii, le puneau una peste alta, zid înainte, și se așeză în groapa, ce amenință să se umple cu apă și trageau acum cu pușca mereu. Mai multe zile și nopți de arând au trebuit să petreacă soldații noștri, uzi până la piele în locurile acestea, fără să se miște înapoi.

Mâncarea nu mai pe umeri o puteau căra și era departe bucătăria; să duci fier tură la atâtă sumedenie de oameni deși nu mai odată pe zi, sara, era lucru deosebit de greu, dară totuși să facă.

Caii nu era modru să treacă pe acolo, deci nici carăle nu puteau ajunge în apropiere și pe râniți li aduceau soldații pe umere foarte anevoie, până la locul de bandajare.

Satul Sosyca din apropiere servea comandei regimentului de adăpost. Dară nici aici nu fuseră cruceați de granate și șrapnelele dușmanilor.

Intr-o grădină, pe earbă verde, așezase servitorul meu ca de altădată pușca cu baionetă în sus, încopcie apoi două foi de până cenușie la olaltă, le acătuă în baionetă, pe dedesubt prinse până cu cărlige în pământ, o întinse bine, și locuința mea fu gata. Durmisem două nopți neconturbat acolo, dară în ziua a treia două tunuri blăstămate începură să presare satul cu șrapnele și cu granate. Nu mai era vorbă acum

Drumul il baricadaseră rușii cu arbori lungi, tăiași și puși de a curmezișul, — iară îci colea găseam gropi adânci săpate în drum, cu tăpăriu la mijloc și acoperite cu găteje și cu frunze, ca să cădem înăuntru, dacă vom trece peacolo.

Cu toate acestea piedeci soldați au fost destul de prevăzători și le-au delărat ușor.

Să înțelege, drumul prin pădurea înținsă a fost greu. Zile întregi nu găseam un câmp deschis, ci numai mocirlă și păduri sterpe.

Nutreț pentru cai nu avusem de a juns. Nicăieri nici o poieniță de pășunat cel puțin, săracii cai au trebuit și ei să simțească, că e răsboi. Iși mai frecau dinții cu cetea de brad.

Ce-i drept, pădurea ne scutea de vânturi, dară noptile erau umede și din ce tot mai răcoroase și mai lungi.

Răsboiul.

Presă din țările neutre e pe deplin convinsă, că după înfrângerea Italienilor la Durazzo are să urmeze înfrângerea lor și la Valona. Superioritatea trupelor noastre e deci afară de orice îndoială, și acțiunea Italiei în Balcani se va termina cu o rușinoasă derută.

Dela frontul răsăritean și dela cel italian n'âm primit nici o știre mai însemnată. Pe mare un submarin german a scufundat patru încrucișătoare dușmane. S'au înecat peste o mie de soldați francezi, trimiși la Salonic.

La frontul dela apus Germanii dau mereu atacuri. Au cucerit însemnat teritor nou dela Francezi. La Verdun luptele grele se continuă cu multă viteză. Contraatacurile franceze, date pe unele locuri, au fost respinse. In Paris e mare temere, că dacă cade Verdunul, Germanii nu se mai opresc decât la — Paris.

NOUTATI

Moartea Mitropolitului Ioan Mețianu. Doamna Alexandrina Matheiu, de present locuitoare în Zagreb și mamă îngrijitoare a soldaților români de prin spitalul militar de acolo, felicitând redacțunea ziarului nostru pentru că «a scris așa de minunat despre marele nostru Mitropolit decedat», — ne comunică și următoarele: «Am simțit și noi, aici, sombrul negru, care s'a lăsat peste lumea românească, mai ales peste Sibiul nostru, în aceea zi de trei ori tristă, când a murit omul splendid, care a întrunit în sine trei lucruri atât de sublim: a fost mare Român, a fost sufletul sfintei noastre biserici și a fost ocrotitorul tuturor văstărelor, fericite și nefericite, ale scumpiei noastre națiuni»... Scurtă, dar nimerită caracterisare a înaltului ui dispărut.

Boala reginei Elisabeta s'a agravat. Telegrame sosite din București ne aduc trista veste, că boala reginei văduve Elisabeta a României a intrat într'un stadiu foarte îngrijitor. S'a constatat o aprindere de plămâni, care nu dă semne de îndreptare.

Orfelinatul din Sibiu. Cetim în «Românul» din Arad (pentru că fol din România nu mai primim de câteva zile), cum că pe lista de subsecțiune, deschisă de domnisoara Natalia Pruncu din București, pentru orfelinatul gr. or. român din Sibiu, s'au subscris până acum 31.252 lei. A dat Banca Națională 20.000, domnul Tache Ionescu 1000, domnul Arisid Blank 1000, doamna Elena M. Surulescu 500 lei, și alții sume mai mici. Doamnele ardeleni române, cu locuința acum în București, vor întreprinde colecte pe stradă, în două zile ale săptămânii viitoare, pentru fondul orfelinatului din Sibiu.

Orfelinatul din Blaj. Un frumos apel a fost adresat credincioșilor bisericii greco-catolice române în «Unirea», ca se contribue la fondul pentru înființarea unui orfelinat în Blaj. Colectă deschisă în Blaj a dat ca rezultat suma de 53.000 coroane. În fruntea dăruitorilor mari înnoi se află Escelența Sa,

Inaltreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Victor Mihalyi de Apșa, cu suma de 20,000 coroane, în rentă de aur.

Jumătate de veac. În 11/23 Februarie 1866 a fost sălit primul domnitor al Principatelor unite, Alexandru Ioan Cuza, să subscrive actul de abdicare la tron. De astăzi a trecut o jumătate de veac. Detronatul domn al României este născut în Galați la 1829. Înainte de-a fi chemat la tronurile principatelor române, fusese colonel. Faptele însemnate, săvârșite sub dânsul, sunt: desființarea clăcii (a boierescului sau a robotei) prin improprietărea tăranilor în 1864, introducerea învățământului gratuit și obligator, secularizarea bunurilor mănăstirilor închinate, înființarea universităților din București și Iași, și alte acte de mare importanță. Cuza, părăsind țara, s'a dus la Viena. A murit în 1873 la Heidelberg.

† Corneliu Scurtu, gazetar român de profesie, de ani îndelungăti colaborator prețios intern la „Universul” din București, a murit în mod neașteptat în locuința sa din București. Dimineață soția sa l'a aflat căzut din pat și fără suflare. Probabil, că în cursul nopții, făcându-i se râu a voit să se ridice din pat, dar nu l'a slujit puterile, a căzut și a murit. Suferea de boală de înimă. Decedatul a fost originar din Brașov, și se fratele mai mare al lui Dr. Ioan Scurtu, fost colaborator la „Tribuna” veche din Sibiu și acum profesor în București.

Hymen. Dr. Ioan Saltelechi și Cornelia Păcală căsătoriti. Șulumberg, Ian. 1916.

Mulțumiri pentru ajutor. Prințul moștenitor sărbesc Alexandru însoțit de unii ministri, va veni zilele acestea la Paris, Roma și Londra, ca să-si exprime guvernelor aliate mulțumirile pentru binevoitorul ajutor acordat Sarbiei în marele și lungul răsboi, care încă nu s'a sfărșit.

Rănit greu. Poetul D'Annunzio, cum scriu ziarele milaneze, este greu rănit la un ochiu. Rana a primit-o dintr-un glonț în vremea serviciului său ca ofițer aviator, și anume în sborul său deasupra orașului Laibach. Medicii nu speră să-i vindece ochiul.

Pentru orfelinat. Învățătorul Vasile Barăbă din comuna Vaidei (prot. Orăștie) a dăruit pentru orfelinatul românesc din Sibiu, frumoasa sumă de 100 (o sută) cor. Iată un exemplu mișcător pentru toți învățători nostri.

La clasificările ailor, în urma ordinului dat de ministru pentru apărarea țării, nu se mai fixează prețul maximal pentru cai. Prețuirea ailor are să se facă conform prețurii pieței.

Scumpirea zahărului. Guvernul nostru a hotărât, ca începând cu 1 Martie 1916 să se urce prețurile zahărului. Maja metrică de zahăr se scumpește cu 14 coroane.

Jale mare în Paris. Soarta cetății Verdun cauzează mare îngrijare în locuitorii Parisului. În străzi nu se prea văd mulți oameni. Cafenelele sunt puști și teatrele goale. Jalea crește în deosebi prin faptul, că aproape fiecare parisian își are la front pe cineva, care poate nu se va mai relinca niciodată. Pe bulevardele din Paris trec zilnic transporturile de răniți. Trăsurile de ambulanță și automobilele formează un trist convoi.

In Martie. Din Petrograd se vestesc următoarele: Diplomati ruși sănt de părere, că în luna lui Martie anul curent 1916 are să se decidă soarta marelui răsboi european.

O retragere. Evacuarea orașului Durazzo de către trupele Italiene, și fuga lor spre Valona, este înfațată din partea presei italiene ca o retragere măestră. În deținut acord cu știința strategiei. De sine înțeles, că ziarele italienilor nu îndrăznește să pomenească perderile enorme suferite în această „măestră” retragere.

Compartimente deosebite. Între multe reforme, adoptate de tinerii turci în Imperiul otoman, ze numără și introducerea tramvaiului electric în străzile Constantinopolului. Tramvaiul turcesc are o insușire particulară: bărbații și femeile sunt cu totul separați de olaltă. Pentru sexul feminin al otomanilor este rezervat un compartiment, care se desparte prin o perdea de restul wagonului, unde stau bărbații.

Export oprit. Cu ziua de 28 Februarie, cum se anunță dela Haag, se oprește exportul de cafea din întreaga Olandă.

† Gerasim Olariu, preot gr. or. român în Bacea, după un morb îndelungat, a reînviat în Domnul în 29/16 Februarie la 10 ore seara în al 84-lea an al etății, servind la altarul Domnului 58 ani. Rămășițele sale pământești se vor așeza spre vecină odihnă astăzi, Vineri, la 2 ore p. m. în cimitirul bis. ort. rom. din Bacea. Fie-i somnul lin!

Prețurile cartofilor. Din partea poliției orașului nostru se vedește, că prețurile cartofilor sănt dela 1 Martie până în 31 Mai 1916 următoarele: Pentru cartofi roza, Hope, Magnum bonum, „chifle”, și galbini 11 cor. 100 kg. 7 cor. 40 fil. un hlit, 1 cor. 50 fil. ferdela; pentru alte soiuri de cartofi 8 coroane 100 kg, 5 cor. 94 fil. hlit, 1 cor. 19 fil. ferdela.

Pentru vânzătoril de băuturi. Șeful poliției sibiene înșinășeză, că este strict oprit a da băuturi spirituoase prizonierilor de răsboi. Contravenienții au să fie pedepsiți.

Trei savanți. O gazetă din Lodz povesteste următoarea istorie: Trei oameni învățăți, un francez, un german și un polon, au fost trimiși de o societate științifică, să facă studii asupra vieții elefanților din zona toridă și să raporteze despre cercetările lor. Savanții au plecat conform înșarcinării primite, întorsii acasă, fiecare și-a expus în scris ideile căștigate despre viața elefanților. Învățatul german a publicat o lucrare voluminoasă, în trei tomuri, sub titlu: „Elefantul din punct de vedere biologic, geologic, paleontologic, etnografic, istoric și militar”. Opera era scrisă temeinic, dar nu era înțeleasă decât în cercurile savanților. Francezul, mai puțin solid în știință, a scris un splendid foileton sub numirea: „Elefantul și amorurile sale”, citit de multă lume. În sfârșit polonul a trimis un articol politic intitulat: „Chestiunea polonă și elefantul”.

Amânarea dumei? Conform unui comunicat dela Petrograd, în cercurile politice din capitală se vorbește, că dumă are să fie în curând amânată, deoarece opoziția este din ce în ce mai amenințătoare față de guvern. Poliția este întărită. Afără de aceasta, s'au adus la Petrograd earăș vreo două regimenter de infanterie.

Grevă sfârșită. Conflictul între senatul universitar dela Iași și între studenți s'a aplimat. Tânărul universitar au declarat, că voiesc să cerceteze cursurile în ordine și liniste. Prelegerile și-au reluat cursul obișnuit.

Durazzo. Cel mai de seamă port al Albaniei, Durazzo, cuprins de vitezele noastre armate, a fost din timpuri străvechi un punct însemnat pe tărâmul răsăritean al Adriatici. Cesar și Pompei au purtat aici două lupte hotărătoare. După desființarea împărtășie romane, soarta orașului Durazzo a devenit foarte precară. În veacul al 11 și al 14-lea formase un mic principat. Numit de săbi Draz, de albanezi Durrës și de italieni Durazzo, este astăzi un oraș de provincie, murdar și săracios, cu 7000 de suflete, între cari se găsesc 1500 de țigani. Întăriturile sale s'au clădit din ruinele verbului oraș. Întemearea lui prin coloniști greci datează din anul 635 înainte de Cristos, când a purtat numele Epidamnos. În 229 i. Cr. l-au cucerit armele romane; pe vremea romanilor orașul înfloritor s'a numit Dyrrachium. Acolo a fost exilat oratorul Cicero. Căzând imperiul roman, orașul în cursul veacurilor a avut diferiți stăpâni, până la 1501, când l-a ocupat turci. Bisericiile și alte zidiri însemnate au disparețut în mare parte pe urmele răsboielor și ale cutremurelor de pământ.

Militari și alcoolul. Ziul francez Victoire osândește cu aspre cuvinte stările deplorabile observate la ostășimea din Marsilia. În cărțile acestui mare port al Franței pe Mediterană mișcări soldații concediați, cari aci își petrec, alăturați păharului plin, întreg timpul liber. Descrierea făcută de numitul ziar urmează astfel: Ori în care cărțile ailea, ești izbit de o larmă drăcească, de urle, chiote și bătaie. Cu greu se va găsi un soldat, care să nu fie beat și care să nu fie gata a denega ascultarea. Tabloul acesta îngrozitor nu se potrivește cu situația țării. Ne aflăm în răsboi și dușmanul ne amenință. Autoritățile militare au luate măsuri în scop de a întări disciplina și de a păstra sănătatea ostașilor; însă cărțile au răspuns la aceasta cu demonstrație impertinentă și ridicolă. El afirmă, că tot omul are dreptul să se întâmbe cu absint și cu altă băutură, și declară de trădător pe aceia, cari cutesăză să-i denunțe sau cari îndrăznește să afirme, că omenirea de generează în urma consumării de alcool.

Posta ultimă.

+ Regina Elisabeta.

La încheierea foii primim sguardoitoarea știre despre încreșterea din viață a înțeleptei, bunei și religioasei regine văduve Elisabeta a României. A murit eri, Joi dimineață, la orele 8, în etate de 72 ani. O nouă durere, causată Românilor de pretutindenea.

Teatru.

Mercuri sara s'a dat, cum anunțașem în numărul trecut, opereta „Voevodul țiganilor”, cu domnisoara Aca de Barbu, ca oaspe, în rolul Saffei. Cetitorii ziarului nostru cunosc numele acesta, din unele recensiuni ale ziarelor din Sighișoara, reproduce de noi, despre frumoasele succese avute acolo cu concerte date de dăoara Barbu la diferite ocazii. Mercuri sara ne-am putut convinge, că elogii, cari i s'au fost adus atunci nu erau esagerate. Dăoara Barbu e o apariție foarte simpatică pe scenă, are o voce frumoasă și o scoală bună. A cântat și a jucat admirabil. Publicul săbian, care umplu-se teatrul în sensul strict al evantului, și care e înzestrat cu un gust fin în arta musicală, a aplaudat-o cu multă căldură, după fiecare aria cantată în mod captivant și la finea fiecărui act. Dovadă, că dăoara Barbu a cucerit inimile săbienilor cu prima ei păsire pe scenă teatrului nostru. Astăzi teatrul e făchis. Mane, Sămbătă, se dă opereta: „Rund um die Lebe”, cu dăoara Aca de Barbu în rolul Stellei.

Anunț.

Deoarece cărțile bisericești: Mălitelnic, Aghiazzatar, Căzania, Pentecostar, Orologiul cel mare, Triodul, Biblia cea mare, Psalmirea cea mică, Tipic, și Mineiele pe cele 12 luni, avute în depozit dela tipografia cărților bisericești din București s'au epuizat, și cât timp va dura resboiul mondial, nu se mai pot primi în depozit, comande pentru acestea cărti să nu se mai facă, până ce nu vom putea aviza On. public că le avem iar în depozit.

Sibiu, 16/29 Februarie 1916.
Librăria arhidicezana.

Cassa de păstrare în Mercurea societate pe acții.

Domnii acționari ai institutului «Cassa de păstrare în Mercurea», societate pe acții, sunt convocați la

a XVIII-a adunare generală ordinată, care se va ține Dumineacă în 19 Martie st. n 1916, la 10 ore a. m., în localul din Mercurea al institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, numirea notarului, a doi scrutinatori și alegerea a 2 verificatori ai procesului verbal.

2. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.

3. Aprobarea bilanțului pe 1915, distribuirea profitului curat și votarea abso-lutorului.

4. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.

5. Alegerea a doi membri în direcție pe 5 ani.

Intrucât nu va fi de față, respective reprezentat numărul recerut de acționari la adunarea generală din 19 Martie, în sensul §-ului 20 din statutele societății, adunarea generală se va ține în 26 Martie st. n. 1916, cu aceeași ordine de zi, la timpul și locul indicat.

Domnii acționari cari voiesc să ia parte cu vot decisiv la adunarea generală sunt poftiți, în sensul §-ului 17 din statute, să depună cu 48 ore înainte de adunare acțiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență la cassa societății noastre, eventual până la 15 Martie st. n. a. c. la cassa institutelor «Albină» și «Lumina», Sibiu. «Cassa de păstrare (reuniune)», Săliște și «Brădetul», Orlat.

